

บทบรรณาธิการ เพศภาวะ ศาสนา พิธีกรรม

ไพบุลย์ เสงสุวรรณ

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาสตรีศึกษา

จุดยืนฉบับนี้ประกอบด้วยบทความจำนวนสามชิ้นด้วยกัน บทความชิ้นแรกเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เยือกกับเพศภาวะ โดยศึกษาผ่านพิธีกรรมรำแม่สะเอง ในชุมชนปราสาทเยอ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ สำหรับงานศึกษานี้ ผู้เขียนคือ ชไมพร วรรณทวี และ บุศรินทร์ เลิศขวลิตสกุล ต้องการที่จะชี้ให้เห็นว่ากระบวนการเปลี่ยนผ่านการเป็นภรรยาของผู้หญิงหรือเป็นร่างทรงผีแม่สะเอง เป็นการต่อรองเพศภาวะที่ผู้หญิงมีบทบาทในการดูแลครอบครัว และมีหน้าที่เป็นภรรยา ผู้หญิงยังครองพื้นที่พิธีกรรมรำแม่สะเอง หรือพื้นที่ร่างทรง แม้ว่าจะมีร่างทรงชายอยู่บ้าง อีกทั้งการที่เป็นภรรยาได้จะต้องปฏิบัติตามความเชื่อและกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ด้วย

บทความชิ้นที่สองของ รุสนันท์ เจ๊ะโซ๊ะ เรื่อง การวิเคราะห์วัจนกรรมปฏิบัติจากการสัมภาษณ์ของ ผศ.ดร. อัมพร หมดเต็น เรื่อง “ตกลงอิสลามมองสิทธิผู้หญิงยังกันแน่น” ในรายการเถียง Channel ของคุณวรรณสิงห์ ประเสริฐ เป็นงานศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์ที่วิเคราะห์วัจนกรรมปฏิบัติทางด้านศาสนาและผลกระทบต่อสตรีมุสลิม เช่น ความเกลียดชังต่อผู้หญิง เป็นต้น

ส่วนชิ้นที่สามเป็นบันทึกภาคสนามของ สุริยา สมุทคุปดี ที่เป็นภาคต่อจากชีวิตติดล้อภาคแรก ตอนที่สองนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับผมของสตรี เจาะหูหรือจี้หู และไกวเปลหรืออยู่ ผู้เขียนพยายามชี้ชวนให้เราหันมาให้ความสนใจศึกษาความเชื่อที่สะท้อนพลังของผู้หญิงได้ผ่านเรื่องเล่าผู้หญิงยากจนในหมู่บ้านรัฐฉานตอนเหนือ ตัดผมของตนบูชาพระพุทธศาสนา ในงานบุญบวชเณรที่วัดแทนเงินตรา และในงานบุญบวชเณร ผู้เขียนพบการเข้าร่วมพิธีของเด็กหญิงวัยก่อนมีประจำเดือน หรือนางจี้หู ที่คอยปกป้องคุ้มครองส่งลงก่อนบวชเป็นเณร อีกทั้งพิธีไกวอุ้งนางศพเจ้าอาวาสไดอันเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านที่เสียชีวิต เพื่อส่งดวงวิญญาณไปสู่โลกหน้าอย่างปลอดภัย

สำหรับการแนะนำหนังสือในวารสารฉบับนี้ เป็นเรื่อง Living a Feminist Life เขียนโดย Sara Ahmed ซึ่งยืนยันจุดยืนของนักสตรีนิยมผิวสีถึงอำนาจทับซ้อนระหว่างเพศภาวะและสีผิว